

Bialyničių senosios regulos karmelitų vokalinės-instrumentinės kapelos veiklos atspindžiai keliuose XVIII a. II pusės–XIX a. I pusės rankraštiniuose šaltiniuose

Alicja Dacevič, Laima Budzinauskienė

Lietuvos kultūros tyrimų institutas, Saltoniškių g. 58, 08105 Vilnius

El. paštas: adacevic@gmail.com; laimab72@gmail.com

Remiantis keliais rankraščiais, saugomais Lietuvoje ir užsienyje, straipsnyje atskleidžiama XVIII a. II pusės–XIX a. I pusės Bialyničių senosios regulos karmelitų vokalinės-instrumentinės kapelos veikla. Pristatomas grojimo laikas, vieta bei instrumentai, nariai ir naujų narių mokymas bei aprūpinimas. Apžvelgiamas natų įsigijimas ir saugojimo vieta, vyravę muzikiniai žanrai, kompozitoriai ir jų kūriniai.

RAKTAŽODŽIAI: Bialyničiai, senosios regulos karmelitai, religinė muzika, vokalinė-instrumentinė kapela, reper-tuaras, inventoriūs, vizitacija, revizija, pajamų ir išlaidų registracijos knygos

Bialyničiai (brus. *Бялынічы*, lenk. *Białynicze*) – miestelis, XVI a. priklausęs Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės Oršos pavietui Vitebsko vaivadijoje. 1634 m. spalio 4 d. jis gavo Magdeburgijos miesto teises. 1630 m. čia buvo „513 kiemai“. Nuo XVII a. pradžios priklausė Sapiegų giminei¹.

1624 m. Leonas Sapiega (1557–1633) Bialyničiuose finansavo ir inicijavo senosios regulos karmelitų bažnyčios ir vienuolyno įsteigimą. 1687–1756 m. vienuolynas priklausė Rusios Šv. Juozapo provincijai, vėliau – Rusios ir Lietuvos Šv. Jurgio provincijai. Su pertraukomis čia vykdavo senosios regulos karmelitų provincijos kapitulos, buvo noviciatas. 1761 m. įvyko Bialyničių Dievo Motinos paveiklo karūnavimas, o 1765 m. bažnyčia buvo konsekruota kaip Švč. Mergelės Marijos ėmimo į Dangų bažnyčia. 1832 m. Bialyničių senosios regulos karmelitų ordinas buvo panaikintas; kai kurie vienuoliai buvo perkelti ir į Vilniaus senosios regulos karmelitų Visų Šventųjų bažnyčią ir vienuolyną. 1835 m. carinė valdžia nusprendė palikti šią katalikų parapiją, kurioje vis dar tarnavo senosios regulos karmelitai. 1858 m. sausio mėn. parapiją perėmęs kunigas Lucjanas Godlewskis (1818–1876) po 1859 m. rugpjūčio 15–16 d. gaisro atstatė Bialyničių bažnyčią. Pakartotinė konsekracija įvyko 1875 metais. 1876 m. balandžio 11 d., mirus kunigui L. Godlevskiui, parapija buvo likviduota, o šventovė greitai pertvarkyta į cerkvę. Bažnyčios turtą, išskyrus Bialyničių Dievo Motinos paveikslą, buvo įsakyta pervežti į Mogiliavo² Šv. Stanislovo katedrą. Prieš Antrąją pasaulinį karą Bialyničių bažnyčios pastate buvo atidarytas karinis kazino, o po jo

¹ Белова 2009: 69; Sapiegos (lenk. *Sapiehowie*) – XV–XVIII a. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės, Abiejų Tautų Respublikos didikų bei Katalikų Bažnyčios veikėjų giminė.

² Mogiliavas (brus. *Mazilėj, Mabiliov*; rus. *Могилёв, Mogiliov*) – miestas Baltarusijos rytuose, į rytus nuo Minsko, abipus Dniepro.

čia veikė kino teatras, sandėlis, mokykla, kol 1953 m. jis buvo visiškai sugriautas. Vienuolynas sulyginatas su žeme 1978 metais³.

Bialyničių senosios regulos karmelitų vienuolyno kapela jau veikė 1749 m.⁴, tačiau atsakymui į klausimą, kada ji buvo įkurta, reikėtų tolesnių tyrimų. Kapelos veiklos pabaiga – 1832 m., kai vienuolynas buvo panaikintas⁵. Išlikę rašytiniai šaltiniai padeda atkurti tik dalį Bialyničių senosios regulos karmelitų kapelos veiklos ir jos repertuaro pavienius kūrinis. Šio straipsnio tikslas – pristatyti Bialyničių senosios regulos karmelitų kapelos veiklą atsižvelgiant į išlikusius ir atrastus kelis reikšmingus XVIII a. II pusės–XIX a. I pusės rankraštinius šaltinius. XIX a. I pusės Bialyničių senosios regulos karmelitų rankraščius tyrimams naudojo įvairūs tyrinėtojai⁶. Jie atkreipė dėmesį į muzikos instrumentų ir kapelų narių sąrašus ir atskleidė šaltinius, su kuriais iki šiol muzikologai, tiriantys kapelas, nebuvo susidūrę. Lietuvos valstybės istorijos archyve (LVIA) saugoma 1748–1791 m. Bialyničių senosios regulos karmelitų ordino pajamų ir išlaidų registracijos knyga⁷ vienuolyno kapelos tyrimams taip pat nebuvo naudota, bet minima Bialyničių vargonų, kuriuos 1758–1759 m. pastatė Liudvikas Klimovičius, studijose⁸.

XIX a. I pusės Bialyničių senosios regulos karmelitų bažnyčios ir vienuolyno inventoriai, vizitacijos bei revizijos dokumentai saugomi Vilniuje⁹ ir Minske¹⁰. Reikėtų dar paminėti rankraštį *Инвентарь белыничского костёла за 1830–1831 г.* (1830–1831 m. Bialyničių bažnyčios inventorius), saugomą Rusijos valstybiniame istorijos archyve Sankt Peterburge¹¹. Rankraščio turinys ir pavadinimas, kurį suteikė karmelitai – *Wiadomość statystyczna Kościoła Parafialnego i Klasztoru Białynickiego X. X. Karmelitow za rok 1831* (Bialyničių karmelitų parapiinės bažnyčios ir vienuolyno 1831 m. statistinis pranešimas), nurodo, kad tai ne inventorius, o dokumentas, pateikiantis statistikos duomenis apie Bialyničių bažnyčią ir vienuolyną. Į kai kuriuos verta atkreipti dėmesį: *księgi Chorowe i Mszalne są w całości* (Choro ir Mišių visos knygos); *Organy na którym organ o 20 głosach* (Vargonų choras, kuriame 20 balsų vargonai); *Na utrzymanie 18 zakonników, 21 Muzykantow i*

3 Boberek 2006: 98, 101–107, 134; Gryko-Andrejuk 2011: 165; Зянюк 2021.

4 LVIA. F. 604. Ap. 1. B. 4360. L. 10, 11.

5 Зянюк, Р. У. Кляштар кармелітаў у Бялынічах: некаторыя аспекты гісторыі і дзейнасці (канец XVIII–XIX ст.). Nepublikuotas straipsnis.

6 Трифонова 1993; Boberek 2006: 108–109; Pacevičius 2007: 138–146; Paszkiewicz 2000: 21; Gryko-Andrejuk 2011: 253–256; Paszkiewicz 2015: 527–528; Зянюк 2021; Зянюк (nepublikuotas straipsnis).

7 LVIA. F. 604. Ap. 1. B. 4360.

8 Boberek 2006: 129–130; Zgliński 2003: 76–77; Povilionis 2011: 137, 145; Povilionis 2013: 174.

9 Alberto Liudviko Goštauto kolekcija. LMAVB RS. F. 273–263.

10 *Национальный исторический архив Беларуси* (toliau – НИАБ). Ф. 1781 Могилёвская римско-католическая консистория; Ф. 2380 Бельничский костёл; Ф. 1297 Канцелярия генерал-губернатора витебского, могилёвского и смоленского, город Витебск Витебского уезда Витебской губернии.

11 *Российский государственный исторический архив* (toliau – РГИА). Ф. 822 Римско-католическая духовная коллегия Министерства Внутренних Дел.

dalszey czeladzi Rubli assyg. 2378 (18 vienuolių, 21 muzikantų ir kitų darbuotojų išlaikymui skiriama 2378 rublių)¹².

Dar 1845 m.¹³ karmelitų senosios regulos kapelos natos buvo saugomos Bialyničių bažnyčios choro spintoje¹⁴, bet jos galėjo sudegti 1859 m., pasimesti uždarant bažnyčią 1876 m. ar būti pervežtos į Mogiliavą (visą bažnyčios turtą, išskyrus Bialyničių Dievo Motinos paveikslą, buvo įsakyta pervežti į Mogiliavo Šv. Stanislovo katedrą).

Kapelos grojimo laikas ir vieta

Rankraščiuose turime tik kelis tikslius įrašus, liudijančius, kada ir kur kapela grojo. 1748 m. minima Škaplierinės Dievo Motinos šventė. Ji nurodyta 1824 m. bei 1825 m. inventoriuose¹⁵.

Kapelos instrumentai

Iš pajamų ir išlaidų registracijos knygos sužinome, kad smuikai buvo perkami 1751, 1755, 1757, 1759, 1761 m., taisomi 1763 m.¹⁶, o stygos smuikams pakartotinai pirktos 1749–1789 metais¹⁷. Buvo pažymėta, kad tai šilko stygos, stygos iš Romos, juodmedžio stygos¹⁸.

1759 m. nupirkta altas ir stygos, suremontuotas ir *bason*¹⁹ (pranc. *basson*, it. *bassone* – fagotas). Kvartviola²⁰ nupirkta 1758 m., o stygos jai – 1757–1772 metais²¹. 1771 m. nupirkta stygos violai²².

Skersinės fleitos (*flute traverso*) įsigytos 1757 ir 1760 m., o obojus ir jam skirti liežuvėliai – 1751, 1756 ir 1774 metais²³.

12 РГИА. Ф. 822. Оп. 12. Д. 2791. Л. 14v, 12v–13, 14.

13 1825 m. – 475 muzikiniai kūriniai, 1832 m. – tik 291.

14 ИГЛБ. Ф. 2380. Боп. 1. Сп. 9. Л. 10.

15 *Kapelij Pro festo SS. Scapul. LVIA. F. 604. Ap. 1. B. 4360. L. 5. <...> na Uroczystość Szkaplerza Sgo Nays: Maryi Panny 16. Lipca bywa wielkie zgromadzenie Ludu, takoz w Sobotę Wotiuwa cum Expositione SSmi w Monstrancium z Prosessyq i Muzykq <...>. ИГЛБ. Ф. 1781. Боп. 26. Сп. 142. Л. 41.*

16 LVIA. F. 604. Ap. 1. B. 4360. L. 16v, 42, 50, 71, 82v, 100.

17 Ten pat. L. 9–10, 14, 16v, 17, 19v, 25v, 29v, 30v, 33v, 36, 50, 55–56, 62–62v, 86v, 118v, 192, 206, 264v; L 267v, 277, 289v, 290v, 291, 292v, 302.

18 Ten pat. L. 30, 51v, 71, 79v, 87, 108, 298.

19 Ten pat. L. 65v, 70v.

20 Kvartviola (*kwartviola*) – senas kontraboso terminas (*Encyklopedia muzyki* 2006: 476).

21 Ten pat. L. 50, 64, 73v, 87, 115v, 131v, 172v.

22 Ten pat. L. 162. Violomis buvo vadinami įvairūs panašios konstrukcijos styginiai instrumentai: *viola da braccio* (rankinė viola), *viola da gamba* (alkūninė viola), *viola d'amore* (kupidono viola), *viola pomposa* (maža violončelė) ir kiti.

23 Ten pat. L. 16v, 19v, 44, 50, 73v, 186, 290v, 307.

Trimitai nupirkti 1748, 1749, 1757, 1761, 1788 m., suremontuoti 1754 m.²⁴; valtornos nupirkto 1751 ir 1756 m., 1772 m. viena iš jų parduota²⁵. Valtornų remontui pinigai išleisti 1749, 1754, 1757, 1767 metais²⁶. Trombonai remontuojami 1767, 1768, 1769 metais²⁷.

Stygos klavikordui įsigytos 1751, 1758, 1767, 1775, 1777, 1778, 1779 m., o dildė jam – 1777 metais²⁸. Timpanai buvo perkami 1749, 1757, 1760, 1764, 1766 m., o 1772 m., tikėtina, remontuojami²⁹.

Pajamų ir išlaidų registracijos knygoje aptinkame įrašą apie 1758 m. sutartį su vargondirbiu Ludwiku Józefu Klimowicziumi dėl vargonų statybos 1758–1759 metais. Minimos ir ankstesnės, 1756 m., pastangos pasistatydinti vargonus³⁰. Taip pat nurodomos lėšos, skirtos pastatytų vargonų remontui (1763, 1770, 1774, 1775, 1783, 1789 m.) ir jų derinimui (1778–1779 m.)³¹. Įtrauktos išlaidos, susijusios su 1779–1780 m. pozityvo statyba bažnyčioje Ciecchińskich dvare ir jo remontu 1781 metais³².

Remiantis turima informacija sunku pasakyti, kaip greitai kapelos instrumentinė sudėtis tapo artima klasikiniam orkestrui. Rankraščiuose aptinkame gana daug kūrinių pučiamiesiems instrumentams. Tam įtakos galėjo turėti pragmatinės priežastys, pvz., grojimas iškilmų metu lauke iš bažnyčios terasos-balkono (prieš Bialyničių bažnyčios fasadą, kurį vainikavo milžiniška Išganytojo statula, buvo kapelai įrengta išorinė terasa-balkonas)³³. XIX a. I pusės Bialyničių bažnytinės kapelos inventorių sąrašuose galima rasti šiuos instrumentus: smuiką, altą, violončelę, kvartviolą, kontrabosą, basetlę³⁴ su stryku, fleitą, skersinę fleitą, *piccolo* fleitą, klarnetą, obojų, fagotą, trimitą, valtorną³⁵, vargonus³⁶. Kvartviolą galėjo padovanoti Liudwika Konstancija iš Szujkių (apie 1770–1828) ir Karolis Prozorai (1759–1841). Viena fleita buvo pagaminta įmonės „Disny“³⁷.

Verta atkreipti dėmesį į inventoriniuose sąrašuose minimus muzikinius spaudinius, daugiausia išleistus Augsburgėje. Jie dažniausiai buvo skirti šiai atlikėjų sudėčiai:

24 Ten pat. L. 5v, 9, 35, 50, 86v, 294v.

25 Ten pat. L. 16v, 44, 167.

26 Ten pat. L. 10, 35, 59, 137v.

27 Ten pat. L. 135v, 141v, 146v.

28 Ten pat. L. 19v, 64, 131v, 196v, 211v, 213v, 218v, 231.

29 Ten pat. L. 9, 57v, 79, 106v, 125, 173.

30 Ten pat. L. 47, 48, 59v, 64, 65–65v, 68–68v, 70–70v, 71–72.

31 Ten pat. L. 104v, 154, 185v, 195v, 223v, 230v, 270, 302v.

32 Ten pat. L. 227v, 229, 244, 248.

33 Boberek 2006: 108. Bialyničių bažnyčios terasą-balkoną 1873 m. litografijoje atvaizdavo Napoleonas Orda (1807–1883).

34 Basetlė – liaudies muzikos instrumentas, tenorinis-bosinis styginis chordofonas. Pavadinimas gali reikšti violončelę.

35 *HTAB*. Ф. 1781. Вон. 26. Сп. 1399. Л. 65v; *HTAB*. Ф. 1781. Вон. 26. Сп. 1429. Л. 52–52v; *LMAVB RS*. F273–263. L. 13v; *HTAB*. Ф. 2380. Вон. 1. Сп. 9. Л. 10; *HTAB*. Ф. 1297. Вон. 1. Сп. 6488. Л. 14v.

36 *HTAB*. Ф. 1781. Вон. 26. Сп. 1399. Л. 60; *HTAB*. Ф. 1781. Вон. 26. Сп. 1429. Л. 42; *LMAVB RS*. F273–263. L. 3v.

37 *HTAB*. Ф. 1781. Вон. 26. Сп. 1399. Л. 65v; *HTAB*. Ф. 1781. Вон. 26. Сп. 1429. Л. 52; *LMAVB RS*. F273–263. L. 52; *HTAB*. Ф. 2380. Вон. 1. Сп. 9. Л. 10.

4 vokaliniais balsams (*canto, alto, tenore, basso*), 2 smuikams, violai, violončelei *ad libitum*, 2 skersinėms fleitoms, 2 obojams, 2 klarnetams arba 2 valtornoms, vargonams, timpanams arba timpanams *ad libitum, basso generale*.

Kapelos nariai

Su kapelos nariais dažniausiai buvo pasirašomos sutartys, pagal kurias jiems buvo mokamas atlyginimas. Išmokėti pinigai buvo įrašomi į pajamų ir išlaidų registracijos knygą. Vienuolija tikriausiai galėjo turėti ir atskirą muzikantų pajamų ir išlaidų registracijos knygą³⁸. Finansų knygoje pateikiama informacija apie vargonininkus, grojusius ir klavesinu. Žinoma, kad 1747–1748 m. vargonavo vargonininkas (vardas ir pavardė nežinomi), 1749–1750 m. – Kuzmickis (vardas nežinomas), 1752–1753 m. – Szymonas (pavardė nežinoma)³⁹, apie 20 metų – 1757–1776 m. – Samorockis (Samorodzki; vardas nežinomas)⁴⁰, apie 15 metų – 1777–1791 m. vargonavo Danilka (Daniel; pavardė nežinoma)⁴¹. Taip pat yra minimos išlaidos vargonininkui iš Valkavisko⁴², vykstančiam į Oršą⁴³, kuri vienuolynas parėmė 1776 m., taip pat vargonininką Wincentą (pavardė nežinoma), nežinia, ar iš Bialyničių, kuris buvo remiamas 1783 metais⁴⁴.

1 lentelė. Bialyničių senosios regulos karmelitų vokalinėje-instrumentinėje kapeloje grojė ir giedoję asmenys

Metai	Kapelos narių vardai, pavardės bei pareigos
1750	Stanisław (pavardė nežinoma), Józef Kostryca ⁴⁵
1751	Berniukai: Michał (pavardė nežinoma), Paweł (pavardė nežinoma), Michałowski (vardas nežinomas), Ławrowski (vardas nežinomas), Gradowski (vardas nežinomas), Bildziszewski (vardas nežinomas); kapelionas ⁴⁶
1755	Nėra pavardžių, nurodyta, kad kapelos nariams buvo sudarytas atskiras mokėjimų sąrašas ⁴⁷

38 *LVI A. F. 604. Ap. 1. B. 4360. L. 43.*

39 Ten pat. L. 5–6, 8v–9v, 10v, 12–12v, 27, 29v–30.

40 Ten pat. L. 54v, 58, 59v–60, 61v, 62v–63, 66v, 71, 73v, 79, 83, 85, 90v, 104v, 113, 115v, 117v, 121v, 122v, 127v, 128v, 130v, 131v, 134, 136v, 140v, 143, 145, 146v, 150, 151v, 153v, 155, 158, 160, 161v, 163, 165, 167–167v, 171v, 172v, 175v–176, 183, 184, 185v–186, 191, 192v, 193v–194, 195–195v, 197v, 199v–200.

41 Ten pat. L. 212, 213, 217, 220v–221, 222v, 224, 227v, 229, 231v, 233v, 235, 236–237, 240, 242, 244, 245v, 246v, 247v, 248v, 250, 253, 256v, 257v, 263v, 264v–266v, 269v, 272, 277; L. 278, 284v, 287, 288, 290, 291, 295v, 297–297v, 303v, 306, 309–309v, 311.

42 Valkaviskas (brus. *Ваўкавыск, Vaukavysk*) – miestas Baltarusijos vakaruose, Gardino srityje, į pietryčius nuo Gardino.

43 Orša (brus. *Орша*) – miestas šiaurės rytų Baltarusijoje.

44 *LVI A. F. 604. Ap. 1. B. 4360. L. 199v, 271v.*

45 Ten pat. L. 13v, 15.

46 Ten pat. L. 16v, 17–18, 19v, 20v.

47 Ten pat. L. 37v, 40–41v, 42v–43; *Kapelistom in vim Zastug wedlug rejestru osobnego 32. L. 43.*

I lentelė (tęsinys)

Metai	Kapelos narių vardai, pavardės bei pareigos
1756	Makuszewicz (vardas nežinomas) ⁴⁸ , kapelos nariai
1757	Ignacy Mejer (senjoras), Ławrynowicz (vardas nežinomas), Zakrzewski (vardas nežinomas), Reut (vardas nežinomas) (diskantas, dumplininkas) ⁴⁹
1758	Ignacy (?) Mejer (senjoras), Ławrynowicz (vardas nežinomas) ⁵⁰
1759	Ignacy (?) Mejer, Ławrynowicz (vardas nežinomas), Stanisław Dobrowolski, Jankowski vel Jankowski (vardas nežinomas) (bosas), Hrehorowicz (vardas nežinomas) ⁵¹
1760	Ignacy (?) Mejer (senjoras), Ławrynowicz (vardas nežinomas), Borowski (vardas nežinomas), Stanisław Dobrowolski, Stocki (vardas nežinomas) ⁵²
1761	Ignacy (?) Mejer (senjoras), Ławrynowicz (vardas nežinomas), Borowski (vardas nežinomas), Kulewicz (vardas nežinomas) ⁵³
1762	Ignacy (?) Mejer (senjoras), Ławrynowicz (vardas nežinomas), Borowski (vardas nežinomas), Chlewiński (vardas nežinomas), Judirowicz (vardas nežinomas) ⁵⁴
1763	Ignacy (?) Mejer (senjoras), Ławrynowicz (vardas nežinomas), Borowski (vardas nežinomas), Jankowski (vardas nežinomas), Tamorocki (vardas nežinomas), Chlewiński (vardas nežinomas) (diskantas, altas) ⁵⁵
1764	Ignacy (?) Mejer (senjoras), Ławrynowicz (vardas nežinomas), Borowski (vardas nežinomas), Jankowski (vardas nežinomas), Ramesz (vardas nežinomas) (būgnininkas) ⁵⁶
1765	Mejer (senjoro tėvas, vardas nežinomas), Mejer (senjoras, vardas nežinomas), Ławrynowicz (vardas nežinomas), Jankowski (vardas nežinomas), Ramesz (vardas nežinomas) ⁵⁷
1766	Mejer (senjoras, vardas nežinomas), Ławrynowicz (vardas nežinomas), Borowski (vardas nežinomas), Jankowski (vardas nežinomas), Stypatkowski (vardas nežinomas), Piotrowski (vardas nežinomas) ⁵⁸
1767	Ławrynowicz (vardas nežinomas), Jankowski (vardas nežinomas), Stypatkowski (vardas nežinomas), Karczewski (Kaczewski?) (vardas nežinomas) (trombonininkas) ⁵⁹

48 Ten pat. L. 44v–45.

49 Ten pat. L. 50v–51, 52, 54v–55v, 57, 58, 59.

50 Ten pat. L. 59v–60, 61–61v, 62v, 63v–64v.

51 Ten pat. L. 66–66v, 68–68v, 70, 71, 73.

52 Ten pat. L. 73v, 75v–76v, 77v, 78v, 79v–80.

53 Ten pat. L. 81, 83, 85–85v, 88v–89.

54 Ten pat. L. 89v, 90v–91, 92v, 94v, 95v.

55 Ten pat. L. 96v, 97v, 98v–99, 100–100v, 104v.

56 Ten pat. L. 106v–107v, 109, 111–111v, 113.

57 Ten pat. L. 114, 115v, 117v, 118v.

58 Ten pat. L. 121v–122, 125, 127v–128v.

59 Ten pat. L. 130v–131v, 133, 134–134v, 135v–138.

1 lentelė (tęsinys)

Metai	Kapelos narių vardai, pavardės bei pareigos
1768	Ławrynowicz (vardas nežinomas), Jankowski (vardas nežinomas), Stypatkowski (vardas nežinomas), Kaczewski (Karczewski) (vardas nežinomas), Awrynowicz (vardas nežinomas), Sambrodzki (vardas nežinomas) ⁶⁰
1769	Mejer (senjoras, vardas nežinomas), Ławrynowicz (vardas nežinomas), Stypatkowski (vardas nežinomas), Wróblewski (vardas nežinomas), trombonininkas, Jankowski (vardas nežinomas) (diskantas, altas), Sierpitowski (Sierputowski) (vardas nežinomas) ⁶¹
1770	Mejer (senjoras, vardas nežinomas), Ławrynowicz (vardas nežinomas), Stypatkowski (vardas nežinomas), Wróblewski (vardas nežinomas), Stanisław (?) Dobrowolski, Wołkowski (vardas nežinomas), Stanisław (?) Sokołowski ⁶²
1771	Mejer (senjoras, vardas nežinomas), Ławrynowicz (vardas nežinomas), Stanisław (?) Dobrowolski, Sokołowski (vardas nežinomas) (diskantas), Wołkowski (vardas nežinomas), Tadeusz (?) Kostrowski ⁶³
1772	Ławrynowicz (senjoras, vardas nežinomas), Stanisław (?) Dobrowolski, Sokołowski (vardas nežinomas) (diskantas), Tadeusz Kostrowski (trombonininkas), berniukas (altas), Daniłka (pavardė nežinoma) (dumplininkas) ⁶⁴
1773	Ławrynowicz (senjoras, vardas nežinomas), Stanisław (?) Dobrowolski, Sokołowski (vardas nežinomas) (diskantas), berniukas Alexas (vardas nežinomas) (altas), 2 berniukai, Daniłka (pavardė nežinoma), Tadeusz Kostrowski (trombonininkas), Kotowski (vardas nežinomas), Kotnoski (tikriausiai turima omenyje Kotowskį), Józef (?) Czudowski, Korniewicz (vardas nežinomas), Korniejewicz (tikriausiai turima omenyje Korniewiczą) (vardas nežinomas) ⁶⁵
1774	Mejer (senjoras, vardas nežinomas), Ławrynowicz (vardas nežinomas), Stanisław (?) Dobrowolski, Kotowski (vardas nežinomas), Korniewicz (vardas nežinomas), Józef (?) Czudowski, Wierzbicki (vardas nežinomas) ⁶⁶
1775	Stanisław (?) Dobrowolski, Ławrynowicz (vardas nežinomas), Józef Czudowski, Jan Chyliński, Tadeusz Chyliński, Wierzbicki (vardas nežinomas), Józef (?) Czudowski, Korniewicz (vardas nežinomas), berniukai, Tadeusz (?) Kostrowski (trombonininkas) ⁶⁷

60 Ten pat. L. 140v–141, 142v, 143v.

61 Ten pat. L. 145, 146–146v, 147–150, 151v.

62 Ten pat. L. 153–154, 155, 157v–158v.

63 Ten pat. L. 159, 160, 161v, 162v–163v, 165–166, 167.

64 Ten pat. L. 167–168v, 170, 171–171v, 172v–173.

65 Ten pat. L. 175–176, 177, 178, 179, 180–180v.

66 Ten pat. L. 181v–188.

67 Ten pat. L. 189, 190, 191–197v.

I lentelė (tęsinys)

Metai	Kapelos narių vardai, pavardės bei pareigos
1776	Jan Chyliński, Tadeusz Chyliński, Ławrynowicz, Stanisław (?) Dobrowolski, Józef Czudowski, Korniewicz (vardas nežinomas), Tadeusz (?) Kostrowski (trombonininkas), Januszek ⁶⁸
1777	Tadeusz Chyliński, Jan Chyliński, Ławrynowicz (vardas nežinomas), Stanisław (?) Dobrowolski, Korniewicz (vardas nežinomas), Tadeusz (?) Kostrowski (trombonininkas), Józef (?) Czudowski ⁶⁹
1778	Jan Chyliński, Tadeusz Chyliński, Stanisław (?) Dobrowolski, Tadeusz (?) Kostrowski (trombonininkas), Józef (?) Czudowski, Korniewicz (vardas nežinomas) (altas) ⁷⁰
1779	Tadeusz Chyliński, Jan Chyliński, Wincenty Kostrowski, Korniewicz (vardas nežinomas), Golejewski (vardas nežinomas), Stanisław (?) Dobrowolski ⁷¹
1780	Tadeusz Chyliński, Jan Chyliński, Golejewski (vardas nežinomas), Goleniewski (vardas nežinomas), Wincenty (?) Kostrowski, Korniewicz (vardas nežinomas), Stanisław (?) Dobrowolski ⁷²
1781	Tadeusz Chyliński, Jan Chyliński, Józef (?) Czudowski, Goleniewski (vardas nežinomas), Wincenty (?) Kostrowski, Sokołowski (vardas nežinomas), Wincenty Oleński (Oleźdzki), Korniewicz (vardas nežinomas) ⁷³
1782	Frejer (vardas nežinomas), Tadeusz Chyliński, Jan Chyliński, Józef (?) Czudowski, Goleniewski (vardas nežinomas), Sokołowski (vardas nežinomas), Oleźdzki (Oleński) (vardas nežinomas), Ostrowski (vardas nežinomas) ⁷⁴
1783	Frejer (vardas nežinomas), Chyliński (jaunesnysis, vardas nežinomas), Chyliński (vyresnysis, vardas nežinomas), Jasiewicz (vardas nežinomas), Goleniewski (vardas nežinomas) ⁷⁵
1784	Frejer (vardas nežinomas), Chyliński (jaunesnysis, vardas nežinomas), Chyliński (vyresnysis, vardas nežinomas), Źoltański (vardas nežinomas) ⁷⁶
1785	Chyliński (vardas nežinomas), Jasiewicz (vardas nežinomas), Ja(?)wicz (vardas nežinomas) ⁷⁷
1786	Nėra informacijos

68 Ten pat. L. 198v–200, 201–205, 206–208, 209–209v.

69 Ten pat. L. 210, 211v–212, 121, 212v–213, 214v, 216, 217–218, 219.

70 Ten pat. L. 218v–223v.

71 Ten pat. L. 224, 226–226v, 227v, 229, 230–230v, 231v, 232v–234.

72 Ten pat. L. 236–237, 238–239, 240–241, 242, 243, 244, 245–245v.

73 Ten pat. L. 246–250, 251v, 253.

74 Ten pat. L. 253–254, 256v, 257v, 261, 265.

75 Ten pat. L. 265–265v, 266v–267, 268v, 272–272v.

76 Ten pat. L. 276, 278, 281.

77 Ten pat. L. 284v–285.

1 lentelė (tęsinys)

Metai	Kapelos narių vardai, pavardės bei pareigos
1787	Józef (?) Czudowski (senjoras), Jasiewicz (vardas nežinomas), Michał Juszkiewicz ⁷⁸
1788	Józef (?) Czudowski (senjoras), Jasiewicz (vardas nežinomas), Michał (?) Juś(Jusz?)kiewicz, Naugarduko ⁷⁹ (senjoras) ⁸⁰
1789	Frejer (vardas nežinomas), Józef (?) Czudowski, Doboszyński (vardas nežinomas), Jasiewicz (vardas nežinomas), Rodziewicz (vardas nežinomas) ⁸¹
1790	Frejer (vardas nežinomas), Józef (?) Czudowski, Doboszyński (vardas nežinomas), Jasiewicz (vardas nežinomas) ⁸²
1791	Jasiewicz (vardas nežinomas) ⁸³

Tiksli Bialyničių vokalinės-instrumentinės kapelos sudėtis žinoma tik iš 1824–1825 m. ir 1832 m. pildytų ir išlikusių kapelos narių sąrašų (2 lentelė).

2 lentelė. Bialyničių vokalinės-instrumentinės kapelos sudėtis

Metai	Vardai ir pavardės (originalo kalba)
1824	[1] JS [2] <i>JS Jan Orzel</i> [3] <i>JS Bartłomiej Szuszkiewicz</i> [4] <i>JS Jan Laterowicz</i> [5] <i>JS Kazimierz Michniewicz</i> [6] <i>Michał Niedzwiecki</i> [7] <i>Amos Szuchalski</i> [8] <i>Marcin Łosink</i> [9] <i>Mikołaj Łosink</i> [10] <i>Alexander Dzieniszkiewicz Organista</i> [11] <i>Sergiej Iwanowski</i> <i>Ci wszyscy tak Szlachta iako i Podani należą do Muzyki</i> ⁸⁴

78 Ten pat. L. 290, 291, 292v.

79 Naugardukas (brus. *Навагардак*) – miestas Vakarų Baltarusijoje.

80 Ten pat. L. 295–296, 297–298.

81 Ten pat. L. 301, 303v.

82 Ten pat. L. 305v–306v, 308v.

83 Ten pat. L. 309v, 311.

84 *ИЛ.АБ.* Ф. 1781. Вон. 26. Сп. 1429. Л. 53v.

2 lentelė (tęsinys)

Metai	Vardai ir pavardės (originalo kalba)
1825	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>JP Wincenty Czechowski Senior</i> 2. <i>JP Jan Orzel</i> 3. <i>JP Bartłomiej Szuszkiewicz</i> 4. <i>JP Kazimierz Michniewicz</i> 5. <i>Michał Niezdzwiecki</i> 6. <i>Amos Szuchalski</i> 7. <i>Marcin Łosiński</i> 8. <i>Mikołaj Łosiński</i> 9. <i>Alexander Dzierniszkievicz Organista</i> 10. <i>Sergiej Iwanowski</i> 11. <i>Jan Syn JP Orła</i> 12. <i>Jakób Dzierniszkievicz</i> 13. <i>Józeff</i> 14. <i>Onufry</i> 15. <i>Archip</i> 16. <i>Antoni</i> 17. <i>Piotr Łosiński</i> <p><i>Ci wszyscy tak Szlach. iako i podel: należą do Muzyki</i>⁸⁵</p>
1830–1831	Pagal statistiką kapeloje buvo 21 <i>Muzykantow</i> ⁸⁶
1832	<ol style="list-style-type: none"> [1] <i>Иосиф Буйневич. Шляхта. Копельмейстер. Деньгами 250 руб. в год и столовое содержание.</i> [2] <i>Иван Орел. Шляхта. На скрипке и певчий. 50 руб. деньгами в год и столовое содержание.</i> [3] <i>Иван Шушкевич. Шляхта, Певчий.</i> [4] <i>Сергей Ивановский. Крестьян из фундушевого имения. На скрипке, кларнете, валторне и органе.</i> [5] <i>Михайло Леонов. Крестьян из фундушевого имения. На контробасе, валторне и кларнете.</i> [6] <i>Онуфрий Иванов. Крестьян из фундушевого имения. На валторне.</i> [7] <i>Мартин Иванов. Крестьян из фундушевого имения. На фаготе и виолончели.</i>

85 *LMABV RS. F273–263. L. 14v.*86 *РГИА. Ф. 822. Оп. 12. Д. 2791. Л. 14.*

2 lentelė (tęsinys)

Metai	Vardai ir pavardės (originalo kalba)
1832	[8] <i>Данила Никитин. Крестьян из фундушевого имения. На скрипке и барабанах и певчий.</i> [9] <i>Архим Никитин. Крестьян из фундушевого имения. На кларнете и флейте.</i> [10] <i>Антон Ермолаев. Крестьян из фундушевого имения. На флейте.</i> [11] <i>Николай Иванов. Крестьян из фундушевого имения. На флейте.</i> [12] <i>Амос Аксенов. Крестьян из фундушевого имения. На трубе.</i> [13] <i>Ермолай Ларионов. Крестьян из фундушевого имения. На валторне.</i> [14] <i>Осип Гаврилов. Крестьян из фундушевого имения. На скрипке, органе и певчий</i> ⁸⁷ .

XIX a. Bialyničių kapeloje muzikavusių narių skaičių galima palyginti su to meto Polocko jėzuitų kolegijos muzikos bursos kapela⁸⁸. 1807 m. muzikos bursoje buvo 16 berniukų, kapeloje – 27 asmenys. 1819 m. muzikos bursa turėjo 27 muzikos instrumentus, 21 spausdintą knygą ir rankraščius su natomis. Natų sąrašą sudarė 540 kūrinių⁸⁹. Taigi Polocko jėzuitų kapela buvo didesnė už Bialyničių kapelą, be to, ji turėjo turtingesnę muzikos natų kolekciją.

Naujų kapelos narių mokymas

Išlikusios finansų knygos patvirtina, kad kapelos nariai mokė jaunosius muzikantus: pavyzdžiui, I. (?) Mejeris – diskantą ir smuikininką 1765 m., o 1766 m. – tik diskantą⁹⁰; S. Dobrovolskis – berniuką 1775 m., vargonininkas Samorodskis (vardas nežinomas) – taip pat vieną mokinį 1776 metais⁹¹. Po kelių metų mokinius priimdavo dirbti į kapelą. Apie tokią situaciją sužinome iš 1760 m. įrašo⁹². 1832 m. kapelos narių sąrašė pažymima, kad daugelis kapelos narių buvo groti ir giedoti pramokę valstiečiai iš ordino valdų.

⁸⁷ *НГАБ. Ф. 1297. Вop. 1. Спр. 6488. Л. 14–14v.*

⁸⁸ Kochanowicz 2002. 10: 183–184; Kochanowicz 2002. 7: 270.

⁸⁹ 43 mišios, 10 *Requiem*, 19 mišparų, 31 litanija ir salvės, 32 uvertiūros, 70 simfonijų, 7 *Te Deum*, 4 *Miserere*, 4 pasijos, 75 arijos, 40 koncertų, 15 variacijų, 30 „partijų ir harmonijų“, 17 sonatų ir duetų, 16 trio, 25 kvartetai, 7 kvintetai, 50 maršų, 12 dramų, 3 oratorijos, 30 „partitūrų“.

⁹⁰ Nepilnamečius diskantus kapelmeisteris tikriausiai prižiūrėjo ilgiau, be to, jis buvo atsakingas ir už jų ugdymą, už kurį gaudavo lėšų. Keletą metų berniukai ansamblyje galėjo atlikti soprano partijas. Nežinoma, ar po mutacijos laikotarpio jie buvo išsiunčiami atgal į šeimas, ar jiems buvo leista likti kapeloje kaip žemesniam balsui ar instrumentalistui. *LVA. F. 604, Ap. 1. B. 4360. L. 117v, 127v.*

⁹¹ Ten pat. L. 193, 199v.

⁹² Ten pat. L. 78.

Kapelos narių aprūpinimas

Kapelos nariai buvo aprūpinti įvairiais daiktais, nes tikriausiai tai buvo įrašyta jų sutartyse. Rankraščiuose minimos tokios perkamos prekės kaip kepurės, gelumbė, kailiai⁹³, bekeša⁹⁴, žiponas, avikailiai, diržai, batai, oda⁹⁵, gelumbė iš falendišo⁹⁶, sagatas⁹⁷, drilichas⁹⁸, peiliai, maistas⁹⁹. Buvo įdarbintas ir siuvėjas, skalbėja¹⁰⁰. Taip pat yra įrašas, kad kapelos berniukams mokami pinigai už skutimą¹⁰¹.

Bursa, arba XIX a. oficina

Šaltiniuose nedaug yra žinių apie bursą – namą, kuriame gyveno buvę kapelos muzikantai, taip pat muzikos besimokantys ir kapelai priklausantys berniukai. 1825 m. inventoriuje skaitome, kad *Bursa murowana na nowo* (Naujai pastatyta mūrinė bursa), o 1845 m. inventoriuje – *Naprzeciw Kuchni 30 krokow przez dziedziniec Dom murowany nazwany Bursą* (Priešais virtuvę 30 žingsnių per kiemą mūrinis namas, vadinamas bursa)¹⁰². Iš 1805 m. generalinės vizitacijos sužinome, kad Bialyničių senosios regulos karmelitai turėjo paparinę mokyklą, kurioje *Dwóm oprócz stołu i odzieży Za chodzenie na Chor do Muzyki w Części nawet nagradza* (Du iš jų, be stalo ir drabužių, dar apdovanojami už tai, kad lanko muzikos [kapelos] chorą)¹⁰³, 1818 m. vizitacija atskleidžia, kad *Szkołki Żadney nie ma prócz utrzymujących się w Klasztorze sierot szlachetnych, przy muzyce razem też uczą się czytać y pisać. Pensyonowanych Muzyków w Klasztorze naydzie się szlachetnych z JPSeniorem Głowackim osob trzy Nr 3. <...> Chłopców poddanych przy muzyce y Koscielney ustudze 8* (Jokios mokyklos nėra, išskyrus vienuolyne gyvenančius kilmingus našlaičius, kurie prie muzikos [kapelos] mokosi kartu skaityti ir rašyti. Vienuolyne yra trys kilmingi pensininkai muzikantai kartu su Senjoru Głowackiu. <...> Berniukų, tarnaujančių muzikai ir patarnaujančių bažnyčioje, – 8)¹⁰⁴. 1824 m. vizitacijos akte pateikiama identiška informacija¹⁰⁵.

93 Ten pat. L. 57v, 58, 68v, 114, 115v, 168, 170, 177, 180–180v, 198, 232v, 261, 262.

94 Ten pat. L. 58v, 175, 226v. Bekeša – ilgas vyriškas paltas, kurio vidus dažniausiai buvo iš kailio.

95 Ten pat. L. 20v, 89, 100v, 146, 148, 168v, 189, 204v, 213v, 219, 261.

96 Ten pat. L. 76, 134. Falendišas – storas ir sunkus olandiškas audinys.

97 Ten pat. L. 195. Sagatas – drobė, dažyta mėlynai su baltais taškeliais, arba rankų darbo lininis audinys.

98 Ten pat. L. 261. Drilichas – storas, tvirtas medvilninis arba lininis audinys su dvinytės juostos pynimu, skirtas darbo drabužiams.

99 Ten pat. L. 60, 175, 181v, 233.

100 Ten pat. L. 63v, 138.

101 Ten pat. L. 176.

102 *LMAVB RS. F273–263. L. 13. HГАБ. Ф. 2380. Воп. 1. Сп. 9. А. 12v.*

103 *HГАБ. Ф. 1781. Воп. 26. Сп. 1387. А. 18.*

104 *HГАБ. Ф. 1781. Воп. 26. Сп. 1399. А. 63.*

105 *HГАБ. Ф. 1781. Воп. 26. Сп. 11429. А. 51v.*

Kapelos narių „pamaloninimai“

Pinigai konsoliacijos¹⁰⁶ metu grojusiai kapelai buvo skiriami 1765 ir 1772 m., kalėdų proga – 1771, 1773, 1775, 1777, 1780, 1789 m., o už kalėdinius linkėjimus – taip pat 1789 metais¹⁰⁷.

Natų įsigijimas ir saugojimo vieta

Aptariamu laikotarpiu įsigyti spausdintų muzikos kūrinių natų nebuvo taip paprasčia – jos buvo labai brangios. Tad praktikoje daug dažniau buvo perrašomi rankraščiai. Vis dėlto finansų išlaidų ataskaitose regime 1751 m. įsigytas spausdintas sonatas, o 1763 m. – mišias ir litanijas, įskaitant ir jų įrišimą. Buvo perkamas ir popierius (1754, 1758–1761 m.), skirtas matyt, natų perrašymui. 1759 m. minimas mišių ir litanijų giesmyno spausdinimas ir įrišimas, o 1761 m. – giesmynų spausdinimas ir įrišimas¹⁰⁸. 1758, 1759, 1763, 1771, 1775 m. knygrišys įrišo, paauskavo ir pataisė giedojimo knygas. 1758 m. buvo nupirkta knyga *Principia cantus choralis*¹⁰⁹.

1824 m. inventoriaus sąrašė skaitome, kad *Noty wszystkie Klasztorne w Bursie pod Dozorem J.P. Seniora Muziki* (Visos vienuolyno natos bursoje prižiūrimos muzikos senjoro), o 1825 m. – kad *Noty wszystkie są w Bursie lub na chorze pod dozorem Jpana Seniora Muzyki* (Visos natos yra bursoje arba chore, prižiūrimos muzikos senjoro). 1845 m. inventoriuje nurodyta, kad *Takowe znajduią się Złożone w Szafie na Chórze w Kościele* (Esamos [natos] saugomos bažnyčios choro spintoje)¹¹⁰.

Kapelos atliekami kūriniai

Išlikusiuose sąrašuose minimi šie muzikos žanrai: mišios, litanijos, mišparai, simfonijos, koncertai, kvartetai, uvertiūros, arijos, batalijos, maršai, polonezai, anglezai, kadriliai, pučiamųjų instrumentų ansambliui – kvartetai, kvintetai, rondo, uvertiūros. Galbūt inventoriaus įrašuose *salwy żatobne* (gedulinės salvės) kalbama apie fanfaras, skelbiančias mirtį, *Docatow dwanaście* – 12 duetų, *Partyi na dente* (partijos pučiamiesiems) – apie partitas, o ne partijas, pučiamiesiems instrumentams¹¹¹.

Akivaizdu, kad dauguma kūrinių – pasaulietiniai žanrai. Galima prielaida, kad kapela grodavo už bažnyčios ribų, pvz., Oginskių rūmuose Bialyničiuose.

¹⁰⁶ Konsoliacija (lot. *consolatio* – paguoda) – muzikavimas, siejamas su vaišėmis po laidotuvių.

¹⁰⁷ *LVI A*. F. 604. L. 116, 174, 165v, 180v, 189, 210v, 236, 299, 304.

¹⁰⁸ Ten pat. L. 19v, 33, 36, 61, 65v, 70v, 73v, 79v, 82v, 86v.

¹⁰⁹ Ten pat. L. 63v–64, 65v, 98, 166v, 197.

¹¹⁰ *LVI A*. F. 604. Ap. 1. B. 4360. L. 53v; *LMAVB RS*. F273–263. L. 14v; *HГAB*. Ф. 2380. Bon. 1. Сп. 9. А. 10.

¹¹¹ *HГAB*. Ф. 1781. Bon. 26. Сп. 1399. А. 53, 65v, 66; *HГAB*. Ф. 1781. Bon. 26. Сп. 1429. А. 52v, 53, 65v; *LMAVB RS*. F273–263. L. 13v, 14v.

Kompozitoriai ir jų kūriniai

Bialyničių kapelos natų kolekcija tikriausiai neišliko, todėl tik muzikinių natų sąrašai leidžia aptarti galimą kapelos repertuarą. Kompozitorių asmenvardžiai nurodyti prie mišių, litanijų ir mišparų, tačiau dažnai jie iškraipyti, tad kyla problemos juos šifruojant¹¹². Tenka konstatuoti, kad išlikusiuose sąrašuose mažai minima pasaulietinių kūrinių autorių.

1832 m. Bialyničių inventoriaus natų sąrašė nurodytas tik bendras muzikinių kūrinių natų skaičius – 291; 1845 m. revizijoje taip pat pateiktas bendras kūrinių skaičius – 295¹¹³. Toliau straipsnyje analizuojami 1818, 1824 ir 1825 m. pildyti natų sąrašai, nes jie yra išsamiausi, su kompozitorių asmenvardžiais.

Mišios

Gali būti, kad įrašai *Msza Solenna Majewskiego-1*; *Msza Solenna Majewskiego D 1*; *Msza Solenna Maiewskiego-D-1* yra susiję su kompozitoriumi Majewskiu (vardas, gimimo ir mirties datos nežinomos). Vilniaus katedros Muzikos komiteto protokolų knygoje rašoma, kad 1823 m. Vilniaus katedros senjoras Tadeusz Neymalowski turėjo Majewskio *in Dis* mišių natas. Minėtame šaltinyje taip pat minimos *in Es p. Maiewskiego* Mažosios mišios¹¹⁴. Šių mišių natas galima rasti Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos rankraščių skyriuje (F105–676). Galima prielaida, kad kompozitorius Majewskis buvo susijęs su Vilniumi.

Sunku pasakyti, ar *Msza Solenna Lenzego-1*; *Msza Solenna Lenzego C 1*; *Msza Solenna Lenzego-E-1* yra Heinricho Gerardo Lenzo (Lentzo) (1764–1839) kūrinys, nes šiuo metu nėra informacijos, kad jis apskritai būtų sukūręs tokį kūrinį¹¹⁵.

Anotacijų *Pichle na wszystkie glosy-2*; *Pichle na wszystkie glosy B C 1*; *Pichle na wszystkie glosy BE-2* atveju neabejotinai turimas omenyje Vaclavas Pichlis (1741–1805), daugiau nei 30-ies mišių autorius. Tačiau nežinome, kokios mišios skambėjo Bialyničiuose, nes kompozitorius sukūrė po kelias tos pačios tonacijos mišias¹¹⁶.

Pasquale'io Anfossio (1727–1797) Mišios B-dur – šis kompozitorius turimas omenyje įrašuose *Amfozego-1*; *Amfozego B 1*; *Amfozego-B-1*¹¹⁷.

¹¹² Tarp bažnytinių kūrinių minimos spausdintos natos. Atskiras klausimas, kurį reikėtų ištirti, kaip Augsburguro spaudiniai buvo nupirkti ir pristatyti į Bialyničius.

¹¹³ Mišių – 60, litanijų – 22, mišparų – 20, „šventųjų dainų“ – 10, simfonijų – 75, uvertiūrų – 22, koncertų – 6, kvartetų – 30, kvintetų – 6, įvairių veikalų – 40 (HГАБ. Ф. 1297. Bon. 1. Сп. 6488. А. 14v).

¹¹⁴ HГАБ. Ф. 1781. Bon. 26. Сп. 1399. А. 65v; HГАБ. Ф. 1781. Bon. 26. Сп. 1429. А. 52v; LMAVB RS. F273–263. L. 13v; Vilniaus katedros Muzikos komiteto posėdžių protokolų knyga. LMAVB RS. F43–19679. L. 8v, 18v.

¹¹⁵ HГАБ. Ф. 1781. Bon. 26. Сп. 1399. А. 65v; HГАБ. Ф. 1781. Bon. 26. Сп. 1429. А. 52v; LMAVB RS. F273–63. L. 13v; *Encyklopedia muzyczna PWM* 1997: 323; Eitner 1902. 6: 133–134.

¹¹⁶ HГАБ. Ф. 1781. Bon. 26. Сп. 1399. А. 65v; HГАБ. Ф. 1781. Bon. 26. Сп. 1429. А. 52v; LMAVB RS. F273–263. L. 13v; *The New Grove* 1980. 14: 731–732; Dlabacz 1815. 2: 462–463.

¹¹⁷ HГАБ. Ф. 1781. Bon. 26. Сп. 1399. А. 65v; HГАБ. Ф. 1781. Bon. 26. Сп. 1429. А. 52v; LMAVB RS. F273–263. L. 13v.

Fileza-1; Fileza A 1 Fileza-A-1 anotacijose tikriausiai įrašytas kompozitorius Antonis Filzas (Filtz) (1733–1760). Dėl kelių mišių autorystės iki šiol abejojama. Remiantis RISM informacija, ginčijamas kūrinys yra A-dur tonacijos¹¹⁸.

Lambertas Krausas OSB (1728–1790) tikriausiai yra kelių sąrašuose minimų mišių D-dur autorius. Nežinia, apie kurias iš jų tiksliai kalbama anotacijose *Krauzza-I; Krauzza D 1; Krauzza-D-1*¹¹⁹.

Tikėtina, kad tarp muzikos rinkinio natų buvo Amandus Ivanschizo OSPPE (1727–1790) Mišių C-dur natos – *Amandego-1; Amandego C 1; Amandego-E-1*. Kompozitorius, remiantis Maciejaus Jochymczyko duomenimis, sukūrė keletą Mišių C-dur, todėl nežinia, kurios iš jų buvo grojamos Bialyničiuose. Mišių E-dur nėra M. Jochymczyko parengtame kataloge¹²⁰.

Horyczowskis-2; Zoryczofskis-A 2; Zoryozovskis-F-2 įrašai liudija, kad mišios tikriausiai buvo gautos iš Semiono G. Zoričiaus (Сямён Гаўрылавіч Зорыч) (apie 1745–1799) dvaro muzikantų iš Šklovo¹²¹.

Įrašai *Aryi Maladowskiego i inne 8; Aryi Maladowskiego i innych-8* bei *Maladowski-2; Miładowski C D 2; Miładowski-A-1* gali būti siejami su kompozitoriaus Floriano Stanisława Miładowskio (1819–1889) tėvu Florianu Fabianu Miładowskiu (gimimo ir mirties datos nežinomos)¹²².

Sunku nustatyti, apie kurią kompozitorių kalbama įrašė *Tegera-1*. Galima prielaida, kad tai Janas Battistas Fegeris (gimimo ir mirties datos nežinomos), kurią žinome kaip Simfonijos D-dur autorių, arba Feyerys (vardas, gimimo ir mirties datos nežinomos), Simfonijos C-dur autorius¹²³.

Įrašą *Faryera Kantyczek Osm. N 8* sunku vienareikšmiškai suprasti. Gal kalbama apie Václavą (Wenzeslao) Freyerį (gimimo ir mirties datos nežinomos), kurio *Missza*

¹¹⁸ *HTAB*. Ф. 1781. Вон. 26. Сп. 1399. А. 65v; *HTAB*. Ф. 1781. Вон. 26. Сп. 1429. А. 52v; *LMAVB RS*. F273–263. L. 13v; *The New Grove* 1980. 6: 557; RISM ID Nr.: 300514119, 651002071, 455020438, 455014427, 450023360.

¹¹⁹ *HTAB*. Ф. 1781. Вон. 26. Сп. 1399. А. 65v; *HTAB*. Ф. 1781. Вон. 26. Сп. 1429. А. 52v; *LMAVB RS*. F273–263. L. 13v; *Passer solitarius in tecto* 1760; RISM ID Nr. 400196666.

¹²⁰ *HTAB*. Ф. 1781. Вон. 26. Сп. 1399. А. 65v; *HTAB*. Ф. 1781. Вон. 26. Сп. 1429. А. 52v; *LMAVB RS*. F273–263. L. 13v; Jochymczyk 2014: 361–387.

¹²¹ Šklovas (brus. Шклоў) – miestas Rytų Baltarusijoje. *HTAB*. Ф. 1781. Вон. 26. Сп. 1399. А. 65v; *HTAB*. Ф. 1781. Вон. 26. Сп. 1429. А. 52v; *LMAVB RS*. F273–263. L. 13v. Jekaterinos II favoritas Semionas Zoričius 1778 m. gavo Šklovą, kuriame, be kita ko, buvo įkurti baletų ir dramos kolektyvai, choras ir trys orkestrai. 1799 m. mirus S. Zoričiui, kultūros centras sunyko (žr. *Прыватныя тэатры* 2011).

¹²² *HTAB*. Ф. 1781. Вон. 26. Сп. 1399. А. 65v; *HTAB*. Ф. 1781. Вон. 26. Сп. 1429. А. 52v; *LMAVB RS*. F273–263. L. 13v; Sowiński 1874: 260.

¹²³ *HTAB*. Ф. 1781. Вон. 26. Сп. 1399. А. 65v; Idaszak 1993: 89; RISM ID Nr.: 300234180, 300234094; Idaszak 1993: 90.

ex B rasta Staniontkuose¹²⁴, o kompozitoriaus Freyerio *Kyrie et Gloria ex D* rasta Čekijoje, Jasna Guroje (Pawełas Podejko rado Fraiero simfoniją D-dur¹²⁵).

Užrašuose *Megeera Kantyczek drukowanych 7; Megeera Kantyczek Drukowanych 7; Megeera Kantyczek Drukowanych-7* greičiausiai minimas Franciscus Josephas Leontius Meyeris von Schauensee (1720–1789) ir spaudintas jo muzikinis rinkinys *Pontificale Romano-Constantiense musicum, seu Missae VII. breviores solennes* <...> op. 4, kurį 1757 m. Augsburgėje išleido J. J. Lotteris.

Galima teigti, kad įrašė *Kobrycha-6* turimas omenyje kompozitorius Johannes Antonas Kobrichas (1714–1791). Sudėtingiau nustatyti, kurios kompozitoriaus mišios buvo atliekamos, nes nenurodoma tonacija, tik mišių numeris 6. Įrašė taip pat nenurodyta, ar tai yra spaudiniai. Galima daryti kelias prielaidas: 6 mišios op. 17, išspausdintos Matthäuso Riegerio (1705–1775) 1757 m. Augsburgėje; 6 mišios op. 26, išspausdintos J. J. Lotterio 1771 m. Augsburgėje; 6 mišios op. 27, išspausdintos J. J. Lotterio 1772 m. Augsburgėje; 6 mišios op. 30, išspausdintos J. J. Lotterio 1777 m. Augsburgėje; 6 mišios op. 31, išspausdintos J. J. Lotterio 1778 m. Augsburgėje; 6 mišios op. 35, išspausdintos J. J. Lotterio 1786 m. Augsburgėje¹²⁶.

Informacijos *Konixperier-6; Komixperyera Drukowanych 13; Komixperyera Drukowanych-13* atveju neaišku, apie kurias mišias kalbama, nes kompozitorius Marianas Königspergeris OSB (1708–1769) buvo daugelio išspausdintų mišių ciklą autorius¹²⁷ (pvz., *Cymbala jubilationis* <...> op. 10 (6 mišios, 1747 m.)¹²⁸, *Jubilatis lyturgica* <...> op. 15 (6 mišios, 1750 m.), *Sacrificium matutinum* <...> op. 21 (6 mišios, 1760 m.).

Dycza-7; Dycza-7 – nuoroda į kompozitorių Johanną Sebastianą Dietzą (1711–1793); žinoma, kad J. J. Lotteris 1753 m. Augsburgėje išleido *VII Mišias solemnes* op. 1. Gali būti, kad Bialyničiuose buvo šių mišių rankraštis, o ne spaudinys¹²⁹.

Apie kompozitorių Iwaszkiewiczzių (vardas, gimimo ir mirties datos nežinomos), minimą užrašuose *Iwaszkiewiczza C D 2; Iwaszkiewiczza-CD-2*¹³⁰, žinių kol kas neturime.

Įrašai *Hagera Kantyczek drukowanych 2; Stagera Kantyczek Drukowanych-4* gali būti tapatinami su kompozitoriumi Franzu Salesu Ignazu Hagereriu (1700–1768),

¹²⁴Staniontkai (lenk. *Staniątki*) – kaimas Lenkijoje netoli Krokuvos, jame yra seniausia Lenkijoje benediktinių Šv. Vojtekaus abatija.

¹²⁵*HГAБ*. Ф. 1781. Боп. 26. Сп. 1399. А. 65v; Maciejewski 1984: 69; RISM ID Nr.: 301050570, 552001506; Podejko 1992: 178.

¹²⁶*HГAБ*. Ф. 1781. Боп. 26. Сп. 1399. А. 65v; *Clavis musica fidelibus...* 1757; *VI missae solennes: ex C...* 1771; *VI Missae rurales...* 1772; *VI missae breves...* 1777; *Cultus latreuticus Deo...* 1778; *VI missae breves...* 1786.

¹²⁷*HГAБ*. Ф. 1781. Боп. 26. Сп. 1399. А. 65v; *HГAБ*. Ф. 1781. Боп. 26. Сп. 1429. А. 53; *LMAVB RS*. F273–263. L. 14; *The New Grove* 1980. 10: 176–177.

¹²⁸Šiuolaikinis leidimas: Faksimile-Edition. Ulm. Nr. 7. Stuttgart: Cornetto Verlag, 2004.

¹²⁹*HГAБ*. Ф. 1781. Боп. 26. Сп. 1399. А. 65v; *HГAБ*. Ф. 1781. Боп. 26. Сп. 1429. А. 52v; *LMAVB RS*. F273–263. L. 13v; Rheinfurt 1977: 141–142.

¹³⁰*HГAБ*. Ф. 1781. Боп. 26. Сп. 1429. А. 52v; *LMAVB RS*. F273–263. L. 14.

tačiau šiuo metu trūksta konkrečios informacijos apie jo spausdintas mišias, kurias mini šie užrašai¹³¹.

Galbūt įrašuose *Szegeera kantyczek drukowanych 4; Szegeera Kantyczek Drukowanych-8* minimas kompozitorius Josefas Ferdinandas Norbertas Segeris (1716–1782). Yra žinoma, kad jis kūrė mišias, tačiau nepavyko rasti jokios informacijos apie jo spausdintus kūrinius¹³².

Litanijos

Įrašai *Amfosego-1; Amfozego C 1; Amfosego-E-1* gali būti apie kompozitorių Pasquale'į Anfossio (1727–1797)¹³³.

Užrašuose *Kraucewa-1; Krauzowa D 1; Krauzowa-D-1* tikriausiai turima omenyje Lamberto Krauso OSB (1728–1790) litanija iš aštuonių Loreto litanijų rinkinio *Alauda Mariae praeconia festive et pie cantans <...> op. 3*, kuri 1764 m. Augsburgėje išleido Matthaesusas Riegeris. Šiame rinkinyje yra antra, ketvirta ir aštunta litanijos D-dur tonacijos, tačiau nežinoma, kuri iš jų buvo atliekama Bialyničiuose¹³⁴.

Anotacijų *Kamińskiego-1; Kamińskiego A 2; Kamińskiego-A 2* atveju galima prielaida, kad jos susijusios su kompozitoriumi Kamińskiu (vardas, gimimo ir mirties datos nežinomas), kuris Vilniaus katedros Muzikos komiteto protokolų knygoje įrašytas kaip Mišių D-dur autorius¹³⁵.

Nėra visiškai aišku, ar įrašuose *Florego-1; Florego C1; Florego-E-1* kalbama apie Franciszeką Ignacą Florą (apie 1703–1745), 1736–1745 m. dirbusį smuikininku Jeronimo Florijano Radvilos (1715–1760) dvaro kapeloje¹³⁶.

Įvardijimai *Leopolda-2; Leopolda-C 1; Leopolda-D-2*¹³⁷ gali nukreipti į kompozitorių Antonio Gustawą Leopoldą (apie 1754–1831), švedų Leopoldų giminės palikuonį, muziką, fortepijoninių pjesių kompozitorių, kurį etmonas Mykolas Kazimieras Ogiński (1728–1800) įdarbino Slanimo¹³⁸ teatre¹³⁹.

¹³¹ *HTAB*. Ф. 1781. Боп. 26. Сп. 1429. Л. 53; *LMAVB RS*. F273–263. L. 14. Informacija apie muzikos kūrinius pagal RISM.

¹³² *HTAB*. Ф. 1781. Боп. 26. Сп. 1429. Л. 53; *LMAVB RS*. F273–263. L. 14; *The New Grove* 1980. 17: 104; Blume, Finscher 2006. 15: 519.

¹³³ *HTAB*. Ф. 1781. Боп. 26. Сп. 1399. Л. 65v; *HTAB*. Ф. 1781. Боп. 26. Сп. 1429. Л. 53; *LMAVB RS*. F273–263. L. 14; *The New Grove* 1980. 1: 421–423.

¹³⁴ *HTAB*. Ф. 1781. Боп. 26. Сп. 1399. Л. 65v; *HTAB*. Ф. 1781. Боп. 26. Сп. 1429. Л. 53; *LMAVB RS*. F273–263. L. 14; RISM ID Nr: 402008168, 402008164, 402008162, 450059129, 553001545, 570001395, 570002651, 655000258; Müller 1953: 76–77.

¹³⁵ *HTAB*. Ф. 1781. Боп. 26. Сп. 1399. Л. 65v; *HTAB*. Ф. 1781. Боп. 26. Сп. 1429. Л. 53; *LMAVB RS*. F273–263. L. 14; *LMAVB RS*. F43–19679. L. 8.

¹³⁶ *HTAB*. Ф. 1781. Боп. 26. Сп. 1399. Л. 65v; *HTAB*. Ф. 1781. Боп. 26. Сп. 1429. Л. 53; *LMAVB RS*. F273–263. L. 14; Bienkowska 2013: 339.

¹³⁷ *HTAB*. Ф. 1781. Боп. 26. Сп. 1399. Л. 65v; *HTAB*. Ф. 1781. Боп. 26. Сп. 1429. Л. 53; *LMAVB RS*. F273–263. L. 14.

¹³⁸ Slanimas (brus. *Слоним*) – miestas Vakarų Baltarusijoje.

¹³⁹ Tomaszewski 1992: 29, 50, 61, 84, 114, 379. Žinomi du polonezai, elegija, duma ir variacijos. Andrysiak, Walczak 2007: 77–78; Leopold 2002: 41.

Bryxa-I; Bryxa F I; Bryxa-F-I įrašuose tikriausiai turimas omenyje kompozitorius Františekas Xaveras Brixis (1732–1771). RISM sistemoje yra keli įrašai apie F. X. Brixio Litaniją F-dur tonacijos¹⁴⁰.

Įrašus *Papyo Flosego-I; Passya Slasse-A I; Papyo Hosse-A-I* galima tapatinti su Johanno Adolfo Hassés (1699–1783) oratorija *Passionsoratorium: Die Pilgrimme auf Golgatha, von Herrn Hasse in Musik <...>*¹⁴¹ arba *I Pellegrini al sepolcro di Nostro Signore*. Minėta oratorija buvo atlikta 1758 m. Didžiojo penktadienio iškilmėse kapucinų bažnyčioje Varšuvoje dalyvaujant karaliui Augustui III (1696–1763)¹⁴².

Konixperiera drukowanych 6; Komixperyera Drukowanych 6; Komixperyera Drukowanych-6 nurodo kompozitorių Marianusą Königspergerį OSB (1708–1769). Skaičiaus 6 atveju galima daryti prielaidą, kad tai litanijos iš *Mariale lauretanum, completens 6 solemnes lytancias <...>* op. 7, išspausdintos Philippo Ludwigo Klaffschencckelio Augsburgėje 1744 m., arba *Echo Marialis lauretani resonans 6 lytanic solemnibus de BMV <...>* op. 17, išspausdintos J. J. Lotterio Augsburgėje 1753 metais¹⁴³.

Nežinia, kurios Johanno Antono Kobricho (1714–1791) litanijos minimos įrašuose *Kobrycha drukowana-I; Kobrycha Drukowanych 7; Kobrycha Drukowanych-7*¹⁴⁴, nes kompozitoriui dar gyvam esant J. J. Lotterio leidykloje Augsburgėje buvo išspausdinti keli jo litanijų ciklai: op. 9 1752 m.; op. 16 1756 m.; op. 24 1762 m.; op. 36 1787 metais¹⁴⁵.

Galbūt įrašai *Szuka D I; Szulca-D-I*¹⁴⁶ susijęs su kompozitoriumi Johannu Abraomu Peteriu Schulzu (1747–1800), kuris 1772 m. grojo kunigaikščio Kazimiero Sapiegos (1757–1798) dvaro kapeloje Derečine¹⁴⁷.

Kyla sunkumų šifruojant kompozitorių įrašuose *Harbuewicz b I; Starbesewicz-B-I*, o pirmąją įrašų *Slank, Włoska i OffiCian Sgo Józefa 3; Plank Włoska i Offition Swiego*

¹⁴⁰ *HГAB*. Ф. 1781. Боп. 26. Сп. 1399. А. 65v; *HГAB*. Ф. 1781. Боп. 26. Сп. 1429. А. 53; *LMAVB RS*. F273–263. L. 14; RISM ID Nr.: 450007555, 550018581, 550018663, 550018771, 570002699.

¹⁴¹ *HГAB*. Ф. 1781. Боп. 26. Сп. 1399. А. 65v; *HГAB*. Ф. 1781. Боп. 26. Сп. 1429. А. 53; *LMAVB RS*. F273–263. L. 14. 1784 m. Leipgige vokiečių k. išspausdino Schwickertas.

¹⁴² Bienkowska 2013: 110; Żórawska-Witkowska 2012: 503; RISM ID Nr.: 230003519, 303000892, 450059152, 455032853.

¹⁴³ *HГAB*. Ф. 1781. Боп. 26. Сп. 1399. А. 65v; *HГAB*. Ф. 1781. Боп. 26. Сп. 1429. А. 53; *LMAVB RS*. F273–263. L. 14; *The New Grove* 1980. 10: 176–177; RISM ID Nr.: 653005998, 653006002.

¹⁴⁴ *HГAB*. Ф. 1781. Боп. 26. Сп. 1399. А. 65v; *HГAB*. Ф. 1781. Боп. 26. Сп. 1429. А. 53; *LMAVB RS*. F273–263. L. 14.

¹⁴⁵ *Cultus...* 1752; RISM ID Nr.: 653006001, RISM A/I: K 1010, KK 1010; *Septem Claves...* 1756; RISM ID Nr.: 653006003; RISM A/I: K 1016, KK 1016; *Encomia...* 1762; RISM A/I: K 1022, KK 1022; *Joannis Antonii Kobrich <...> VI. Lytaniae lauretanae breviores...* 1787; RISM A/I: K 1034, KK 1034.

¹⁴⁶ *HГAB*. Ф. 1781. Боп. 26. Сп. 1429. А. 53; *LMAVB RS*. F273–263. L. 14.

¹⁴⁷ Derečinas (brus. *Дзярэчынь*) – kaimas Baltarusijoje, Gardino srityje, Zelvos upės pakrantėje. *Encyklopedia muzyczna PWM* 2007: 169–170; *Die Musik in Geschichte und Gegenwart* 2006. 15: 169–170, 236–241; *The New Grove* 1980. 16: 821–823; RISM ID Nr.: 6530004460 (*Tantum ergo D-dur*), 469045900 (*Veni creator spiritus F-dur*).

Jozefa-3 dalį galima sieti su Beda Plank OSB (1741–1830), tačiau neaišku, ar jis sukūrė litaniją¹⁴⁸, ar ją tik perrašė¹⁴⁹.

Mišparai

Įrašytą pavardę *Kamińskiego A 1; Kamińskiego-A-1* galima tapatinti su Kamińskiu, kuris Vilniaus katedros Muzikos komiteto protokolų knygoje įrašytas kaip Mišių D-dur autorius, o įrašus *Szuka D 2; Szuka-D-2*¹⁵⁰ vėlgį galima sieti su jau minėtu J. A. P. Schulzu, kuris 1772 m. dirbo Kazimiero Sapiegos (1757–1798) dvaro kapeloje Derečine¹⁵¹.

Nurodytų pavadinimų *Starbudardy 2 bez nazwiska 3-5; Starbudardy 2 bez nazwiska 3-5* šiuo metu negalime sutapatinti su konkrečiu kompozitoriumi, o įrašai *Białynicki D 1 i Mobilewski D a-2; Białynicki D-1 i Mobilewski D. 1-2* nurodo tik geografines vietas – Bialyničius ir Mogiliają. *Białynicki* įrašo atveju galima prielaida, kad kompoziciją sukūrė vienas iš senosios regulos karmelitų vienuolyno kapelos narių. Įrašą *Mobilewski* galima susieti su keliais centrais – mieste veikė jėzuitų rezidencija (1680–1779 m.) ir kolegija (1779–1820 m.), o apie 1684 m. įkurta muzikos bursas, veikusi ir XIX a. pradžioje. Bernardinai, karmelitai ir dominikonai Mogilijoje turėjo savo vienuolynus ir bažnyčias, todėl būsiami tyrimai galėtų atskleisti, ar minėti ordinarai galėjo turėti vokalines-instrumentines kapelas. Taip pat žinoma, kad Mogilijoje Šv. Stanislovo katedroje veikė kapela: 1838 m. joje grojo 15 muzikantų¹⁵². Tuo pačiu metu kartu su jėzuitų centru veikė ir grafo Zacharijaus Černyševos (Захарий Григорьевич Чернышев) (1722–1784)¹⁵³ dvaro muzikinis teatras.

Anotacijos *Starega Drukowanych-4; Stagega Drukowanych 4-4* gali būti siejamos su kompozitoriumi Franzu Salesu Ignazu Hagereriu (1700–1768) ir jo kūriniu *Harmonia Sacro-Davidica, continens III. vespas cum psalmis occurrentibus per annum <...>, opus I*, kurį 1751 m. Augsburgėje išspausdino J. J. Lotteris¹⁵⁴. Vis dėlto inventorius įrašė kalbama apie keturis šio kompozitoriaus mišparus, o Augsburgio leidinyje yra tik trys.

¹⁴⁸ *НГАБ*. Ф. 1781. Воп. 26. Сп. 1429. Л. 53; *LMAVB RS*. F273–263. L. 14; Aoidė, N. *Beda Plank*. Weyer Kremsmunster, 2011 (knyga nebuvo prieinama šio straipsnio autorėms).

¹⁴⁹ Pitschman 1983: 115.

¹⁵⁰ *НГАБ*. Ф. 1781. Воп. 26. Сп. 1429. Л. 53; *LMAVB RS*. F273–263. L. 14; *LMAVB RS*. F43–19679. L. 8.

¹⁵¹ *Encyklopedia muzyczna PWM* 2007: 169–170; Blume, Finscher 2006. 15: 169–170, 236–241; *The New Grove* 1980. 16: 821–823; RISM ID Nr.: 6530004460 (*Tantum ergo D-dur*), 469045900 (*Veni creator spiritus F-dur*).

¹⁵² *НГАБ*. Ф. 1781. Воп. 26. Сп. 1429. Л. 53; *LMAVB RS*. F273–263. L. 14; Kochanowicz 2002. 10: 156–157; Яцевич 1937; Грибайло, В. А. *История Могилевского театра драмы*. Часть 2; Kadulskas 2002–2003: 7–8; Зянюк 2021.

¹⁵³ Ėjo Mogilijoje generalgubernatoriaus pareigas.

¹⁵⁴ *НГАБ*. Ф. 1781. Воп. 26. Сп. 1429. Л. 53; *LMAVB RS*. F273–263. L. 14; RISM ID Nr. 00000990025960.

Johannas Antonas Kobrichas (1714–1791) buvo *Splendor vespertinus* <...>, penkių mišparų ciklo iš op. 12, išleisto 1754 m. Augsburgie J. J. Lotterio, autorius. Tai patvirtina inventorinis įrašas *Kobrycha Drukowanych-5*¹⁵⁵.

Konixperyera-4; Komixperyera-4 – Marianas Königspergeris OSB (1708–1769)¹⁵⁶ yra sukomponavęs ne vienus mišparus, o kompozitorius Jagliński (vardas ir gyvenimo datos nežinomos) minimas įrašė *Jaglińskiego 1 i Kompleta 1–2*¹⁵⁷.

Reikia tikėtis, kad tolesni archyviniai tyrimai papildys turimą informaciją, leis atskleisti ir kitus Bialyničių senosios regulos basųjų karmelitų vokalinės-instrumentinės kapelos muzikinio gyvenimo aspektus. Siekiant apibendrinti Vilniaus vyskupijos XVIII a. II pusės – XIX a. I pusės katalikų vienuolių vokalinių-instrumentinių kapelų veiklą, tyrėjų dėmesio laukia ne tik Bialyničių, bet ir kitų vienuolių paveldas.

Gauta 2022 05 23

Priimta 2022 06 22

Literatūra

1. Andrysiak, E.; Walczak, K. Józef Leopold z Rzepiszewa i jego biblioteka (przyczynek do dziejów księgozbiorów ziemiańskich). *Biuletyn Szadkowski*. 2007. 7: 77–91.
2. Bieńkowska, I. Muzyka na dworze księcia Hieronima Floriania Radziwiłła. *Studia et dissertationes instituti musicologiae universitatis varsoviensis*. Seria B. T. 19. Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, 2013.
3. Blume, F.; Finscher, L. *Die Musik in Geschichte und Gegenwart: allgemeine Enzyklopädie der Musik*. T. 15. Kassel: Bärenreiter Verlag, 2006.
4. Boberek, W. Maryjne sanktuarium karmelitów w Białyniczach. Architektura i sztuka „Białoruskiej Czeszochowy”. *Sztuka kresów wschodnich*. 2006. 6: 97–153.
5. Dlabacz, G. J. *Allgemeines historisches Künstler-Lexikon für Böhmen und zum Theil auch für Mähren und Schlesien*. T. 2. Prag: Prag Gedruckt G. Haase, 1815.
6. Eitner, R. *Biographisch-bibliographisches Quellen-Lexicon der Musiker und Musikgelehrten der christliche Zeitrechnung bis zur Mitte des neunzehnten Jahrhunderts*. T. 6. Leipzig: Breitkopf & Haertel, 1902.
7. *Encyklopedia muzyczna PWM: część biograficzna* [T. 5]. Red. E. Dziębowska. Kraków: Polskie Wydawnictwo Muzyczne, 1997: 323.
8. *Encyklopedia muzyczna PWM: część biograficzna* [T. 9]. Red. E. Dziębowska. Kraków: Polskie Wydawnictwo Muzyczne, 2007: 169–170.
9. *Encyklopedia muzyki*. Red. A. Chodkowski. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2006: 476.
10. Gryko-Andrejuk, B. Inwentarz karmelitów w Białyniczach z 1825 r. w zbiorach Biblioteki Litewskiej Akademii Nauk w Wilnie, fond 273–263, k. 1–8. *Białostockie teki historyczne*. 2011. 9: 253–256.
11. Idaszak, D. Grodzisk Wielkopolski. Katalog tematyczny muzykaliów. *Musica Jagellonica. Studia et Dissertationes Instituti Musicologiae Universitatis Varsoviensis*. T. I. A. Kraków, 1993.
12. Jochymczyk, M. Muzyka religijna u progu klasycyzmu. Amandus Ivanschiz OSPPE (1727–1758). *Musica Claromontana – Studia*. T. 5. Lublin: Wydawnictwo Muzyczne Polihymnia, 2014.
13. Kadulska, I. Wdowiska odświętne w teatrze na Kresach na przełomie XVIII i XIX wieku. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio FF. Philologiae*. 2002–2003. 20–21: 135–146.

¹⁵⁵*Splendor...* 1754; RISM ID Nr.: 406003108, 406003110, 406003111, 406003112, 406003113, 406003114; *HTAB*. Ф. 1781. Боп. 26. Сп. 1429. А. 53; *LMAVB RS*. F273–263. L. 14.

¹⁵⁶Ten pat; *The New Grove* 1980. 10: 176–177.

¹⁵⁷*HTAB*. Ф. 1781. Боп. 26. Сп. 1429. А. 53; *LMAVB RS*. F273–263. L. 14.

14. Kochanowicz, J. Geneza organizacja i działalność burs muzycznych. *Jezuickie bursy muzyczne w Polsce i na Litwie w XVII i XVIII wieku*. Cz. 1. *Studia i Materiały do Dziejów Jezuitów Polskich*. T. 7. Kraków: Wydawnictwo WAM: Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna „Ignatianum”, 2002.
15. Kochanowicz, J. Słownik geograficzny jezuickich burs muzycznych: materiały. *Jezuickie bursy muzyczne w Polsce i na Litwie w XVII i XVIII wieku*. Cz. 4. *Studia i Materiały do Dziejów Jezuitów Polskich*. T. 10. Kraków: Wydawnictwo WAM: Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna „Ignatianum”, 2002.
16. Leopold, A. A. Rzepiszew-zarys dziejów. *Biuletyn szadkowski*. 2002. 2: 41–59.
17. Maciejewski, T. Papiery muzyczne po kapeli Klasztoru Panien Benedyktynek w Staniątkach. *Silva medii et recentioris aevi*. T. 10. Warszawa: Pax, 1984.
18. Mrowiec, K. *Katalog muzykaliów gidelskich. Rękopisy muzyczne kapeli klasztoru gidelskiego przechowywane w Archiwum Prowincji Polskiej OO. Dominikanów w Krakowie*. Kraków: Archiwum Prowincji Polskiej OO. Dominikanów, 1986.
19. Müller, P. I. Zu Disentiser Musikgeschichte in der 2. Hälfte des 18. Jahrhunderts. *Bündner Monatsblatt: Zeitschrift für Bündner Geschichte, Landeskunde und Baukultur*. 1953. 2–3: 73–91.
20. *Österreichisches Biographisches Lexikon 1815–1950*. Bd. 8 (Petračić Franjo–Ražun Matej). Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, 1983.
21. Pavevičius, A. Senosios regulos karmelitų prie Šv. Jurgio bažnyčios buvusio vienuolyno biblioteka: sovietmečio „spaudos archyvo“ šmėkla ar knygos kultūros faktas? *Bibliografija: mokslo darbai*. 2005–2006. 2007: 138–146.
22. Paszkiewicz, U. *Catalogus cathalorum: inwentarze i katalogi bibliotek z ziem wschodnich Rzeczypospolitej od XVI wieku do 1939 roku: spis scalony, poprawiony i uzupełniony*. T. 2. Warszawa: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, 2015.
23. Paszkiewicz, U. Inwentarze i katalogi Bibliotek z ziem wschodnich Rzeczypospolitej do 1939 roku. Supplement I. *Polskie Dziedzictwo Kulturalne*. Seria B. *Wspólne Dziedzictwo*. Warszawa: „DiG”, 2000.
24. Podejko, P. Katalog tematyczny rękopisów i druków muzycznych kapeli wokalnoinstrumentalnej na Jasnej Górze. *Studia Claromontana-Studia*. T. 12. Kraków: s. n., 1992.
25. Povilionis, G. Vilniaus vėlyvojo baroko vargondirbystės mokykla: meistro Nicolauso Jantzono fenomenas. *Lietuvos muzikologija*. 2011. 12: 135–148.
26. Povilionis, G. *Vėlyvojo baroko vargondirbystės menas Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje*. Vilnius: Vargonų paveldo centras, 2014.
27. Rheinfurt, H. *Der Musikverlag Lotter in Augsburg (ca. 1719–1845)*. Tutzing: Schneider, 1977.
28. Sowiński, W. *Słownik muzyków polskich dawnych i nowoczesnych, kompozytorów, wirtuozy, śpiewaków, instrumentalistów, lutnistów, organmistrzów, poetów lirycznych i miłośników sztuki muzycznej, zawierający krótki rys historii muzyki w Polsce, opisanie obrazów cudownych i dawnych instrumentów z muzyką i portretem autora*. Paryż: nakładem autora; skł. gł. w Księgarni Luxemburskiej; Drukarnia E. Martinet, 1874.
29. *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*. Vol. 1. A to Bacilly; Vol. 6. Edmund-Fryklund; Vol. 10. Kern-Lindelheim; Vol. 12. Meares-Mutis; Vol. 14. Osaka-Player piano; Vol. 16. Riegel-Schusterfleck; Vol. 17. Schütz-Spinto. Ed. S. Sadie. London: Macmillan Publishers Limited, 1980.
30. Tomaszewski, W. *Bibliografia warszawskich druków muzycznych 1801–1850*. Warszawa: Biblioteka Narodowa, 1992.
31. Zgliński, M. Budownictwo organowe na terenie dawnego Wielkiego Księstwa Litewskiego do około 1850 roku w świetle najnowszych badań. *Muzyka*. 2003. T. 48. 3: 65–98.
32. Żórawska-Witkowska, A. Muzyka na polskim dworze Augusta III. Cz. 1. *Studia et Dissertationes Instituti Musicologiae Universitatis Varsoviensis*. Seria B. T. 17. Lublin: Wydawnictwo Muzyczne Polihymnia, 2012.
33. Грибайло, В. А. *История Могилёвского театра драмы*. Часть 2. Prieiga per internetą: <http://mdrama.by/about?page=0%2C0%2C0%2C1> [žiūrėta 2022 03 30].
34. Белова, Т. В. *Города, местечки и замки Великого княжества Литовского*. Минск: Беларуская Энцыклапедыя імя П. Броўкі, 2009.
35. Зянюк, Р. *Музычныя традыцыі беларускіх касцёлаў у канцы XVIII–XIX стагоддзяў, Каталіцкі Веснік*. 27.01.2021. Prieiga per internetą: <https://catholicnews.by/muzychnyja-tradycyi-belaruskikh-kascjola-u-kancy-xviii-xix-stagoddzjah/> [žiūrėta 2022 03 30].

36. *Прыватныя тэатры*. 2011 12 12. Prieiga per internetą: www.bibliofond.ru/view.aspx?id=522865 [žiūrėta 2022 03 30].
37. Трифонова, Н. Я. Стенопись Восточной Белоруссии XVII–XVIII вв. Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата искусствоведения. Санкт-Петербург: Санкт-Петербургский государственный университет, 1993. Prieiga per internetą: <http://www.dissercat.com/content/stenopis-vostochnoi-belorussii-xvii-xviii-vv> [žiūrėta 2022 03 30].
38. Яцевич, А. *Крепостной Санкт-Петербург Пушкинского времени*. Ленинград: Пушкинское общество, 1937. Prieiga per internetą: <http://www.agitclub.ru/hist/old/peterburg07.htm> [žiūrėta 2022 03 30].

Šaltiniai

Nemuzikiniai

1. Computa Conventus Bialynicensis Perceptorum quod Expensarum ad 1748. *LVI*A. F. 604. Ap. 1. B. 4360. L. 1–331.
2. Inwentarz XX Karmelitów Białynickich, Inwentarz Kościoła, Klasztoru y Folwarku Xięży Karmelitów Białynickich Dawney Reguly=Sporządzony 1825 r. *LMAVB RS*. F. 273–263. L. 1–2.
3. Klasztoru Białynickiego w Roku 1845. *HГАБ*. Ф. 2380. Воп. 1. Сп. 9. L. 1–5, 8–11v.
4. Vilniaus katedros Muzikos komiteto posėdžių protokolų knyga. *LMAVB RS*. F. 43–19679. L. 1–23.
5. Визиты кармелитских монастырей Витебской, Могилевской губерний за 1818 год. *HГАБ*. Ф. 1781. Воп. 26. Сп. 1399. Л. 59–73.
6. Визиты кармелитских монастырей Витебской, Могилевской губерний за 1824 год. *HГАБ*. Ф. 1781. Воп. 26. Сп. 1429. Л. 41–64v.
7. Дело о ревизии Белинического кармелитского монастыря. *HГАБ*. Ф. 1297. Воп. 1. Спр. 6488. Л. 1–22.
8. Інвентар касцёла і кляштара кармелітаў за 1845 год (польская), Inwentarz podawczy Kościoła i Inwentarz belyniczского костёла за 1830–1831 г. *РГИА*. Ф. 822. Оп. 12. Д. 2791. Л. 12–16.

Spausdintinos senos natos

1. *Clavis musica fidelibus purgantibus caeli janua aperiens in VI. missis defunctorum et II. libera civico-ruralibus, stylo moderno <...> Opus XVII <...> Joanne Antonio Kobrich. Augustae Vindelicorum: Rieger, 1757.*
2. *Cultus latrenticus Deo echaristico sub S.S. missae sacrificio exhibitus: VI missis solemnibus quarum <...>. Opus XXXI/Johann Anton Kobrich, Augustae Vindelicorum: Lotter, 1778.*
3. *Cultus Sanctorum Lytaneuticus in honorem Beatissimae Mariae Virginis, S. Josephi, S. Joannis Nepomuceni, S. Ignatii de Loyola, S. Francisci Xaverii, Concinnatus, seu Sex Lytaniae Lauretanae Solemnes <...>. Opus IX. Augustae Vindelicorum. Apud Joannis Jacobi Lotteri Haeeedes, 1752.*
4. *Cymbala jubilationis sive VI. missae solemniores, unà cum hymno ambrosiano Te deum laudamus <...>. Opus X. Augustae Vindelicorum, Suptibus Philippi Ludovici Klaffschenckelii, Anno MDCCXLVII. Perspausdinta: Faksimile-Edition. Ulm. Nr. 7. Stuttgart: Cornetto Verlag, 2004.*
5. *Encomia Mariano Lauretana Seu X. Lytaniae <...> a Joanne Antonio Kobrich <...>. Opus XXIV. Augustae Vindelicorum. Typis & Sumptibus, Joannis Jacobi Lotteri, 1762.*
6. *Joannis Antonii Kobrich <...> VI missae breves <...> cum una missa de requiem <...>. Opus XXXV. Augustae Vindelicorum, Typis & Sumptibus Joannis Jacobi Lotteri, Musicopolae, 1786.*
7. *Passer solitarius in tecto, id est: octo missae <...> opus I/opera R. P. Lamberti Kraus <...>. Augustae Vindelicorum, Sumptibus Matthaei Eieger, Bibliopole, Anno MDCCLXII.*
8. *Sacrificium matutinum VI. missis solemnibus <...> a Marianus Königspurger <...>. Opus XXI. Ratisbonae MDCCLX. Sumptibus Joannis Michaelis Schmid, ludimagistri et arithmetici. Ulmae, ex officina Christiani Ulrici Wagneri.*
9. *Sacrificium vespertinum Deo in odorem Suavitatis oblatum complectens IV. Vesperas De Dominica, B. V. Maria & Apostolis, Unà cum Psalmis insititiis pro varietate Festorum: IV. Antiphonas De eadem B. Virgine. 4. <...>*

a R. F. Mariano Königspeger <...>. *Opus V. Augustae Vindelicorum, Suptibus Philippi Ludovici Klaffschenckelii, MDCCXLIII.*

10. *Septem Claves Musicae aperientes Venerationem Sabbathinam B. V. Mariae per VII. Lytaniae Lauretanus rurales <...> Auctore Joanne Antonio Kobrich <...>. Opus XVI. Augustae Vindelicorum, Sumptibus Joannis Jacobi Lotteri Haeredum, MDCCLVI.*

11. *Joannis Antonii Kobrich <...> VI. Lytaniae lauretanae breviores <...>. Opus XXXVI. Augustae Vindelicorum: Lotter, 1787.*

12. *Johann Anton Kobrich <...> VI Missae rurales <...>. Op. XXVII. Augustae Vindelicorum: Lotter, 1772.*

13. *Joannis Antonii Kobrich <...> VI missae solennes: ex C. et D. ad modernum. <...>. Opus XXVI. Augustae Vindelicorum, Typis et Sumptibus Joannis Jacobi Lotteri, MDCCLXXI.*

14. *VI missae breves et VI Offertoria de festis Domini <...> cuiuslibet sancti, vel sanctae, de omni tempore: Opus XXX. Johann Anton Kobrich, Augustae Vindelicorum: Lotter, 1777.*

15. *Splendor Vespertinus <...> Vesperae brevis ac Solemnes <...>. Operâ Joannis Antonii Kpbrich <...>. Opus XII. Augustae Vindelicorum. Sumptibus Joannis Jacobi Lotteri Haeredum, MDCCLIV.*

RISM (Répertoire International des Sources Musicales) – informacija apie kompozitorius bei jų muzikinius rankraščius ir saugojimo vietą

Alicja Dacevič, Laima Budzinauskienė

Reflections of the Activities of the Vocal-Instrumental Chapel of the Carmelites of the Ancient Observance of Bialyničiai in Several Manuscript Sources of the Second Half of the Eighteenth–the First Half of the Nineteenth Century

Summary

So far, a separate musicological work on the musical activities in the church of the Carmelites of the Ancient Observance of Bialyničiai (Belarusian *Бяльнічы*, Polish *Białynicze*) has not been prepared.

The lack of a sheet music library prompted the study into several manuscript sources from the second half of the eighteenth century to the first half of the nineteenth century, which are stored in manuscript libraries in Vilnius and Minsk.

Using the book of registration of income and expenses of the Carmelites of the Ancient Observance of Bialyničiai, which was the primary source of information, a list of the members of the chapel of the Carmelite Order of Bialyničiai, who were paid in the second half of the eighteenth century, was compiled, with their names, surnames, time of service, and positions. The exact information on the size and the composition of the chapel that used to play in the church of the Carmelites of the Ancient Observance in Bialyničiai in 1824–1825 and in 1832, found in the inventory, the visitation, and the audit, is also provided.

With the help of sheet music lists, attempts were made to determine the musical genres predominant in the chapel's performances and the composers whose vocal-instrumental works were performed. The names of the composers are often distorted in the manuscript lists found, but it is possible to identify some of them or to make assumptions.

The seventeenth-to-nineteenth-century heritage of the vocal-instrumental chapels of the Catholic monasteries of the Grand Duchy of Lithuania requires further research in order to produce a synthetic summary of this phenomenon.

KEYWORDS: Bialyničiai, Carmelites of the Ancient Observance, vocal-instrumental chapel, activities, manuscripts